

Museo-oppaiden ammattitaitoon kuuluvat taidot ja osaamisalueet

Viittaukset:

Schep, M., Van Boxtel, C., & Noordegraaf, J. (2017). Competent museum guides: defining competencies for use in art and history museums. *Museum Management and Curatorship*. doi:10.1080/09647775.2017.1387590.

Tai:

Mark Schep, Carla van Boxtel & Julia Noordegraaf (2017). *Competencies of museum guides*. Amsterdam: Amsterdamin yliopisto.

Nämä arviointityökalut kehitettiin yhteistyössä Rijksmuseum Amsterdamin, Stedelijk Museum Amsterdamin ja Van Gogh Museumin kanssa.

Tutkimuksen rahoittivat Fonds 21 ja Mondriaan Fund.

Tämä lomake on laadittu kirjallisuustutkimuksen pohjalta sekä konsultoimalla museo-oppaita, kouluttajia ja historian ja taiteen tieteidenalojen opettajaharjoittelijoita. Nämä asiantuntijat ovat yhdessä määritelleet 45 erityistaitoa, joita edellytetään museoissa työskenteleviltä oppailta. Näistä taidoista kuusitoista voidaan määritellä museo-oppaiden perustaidoiksi. Nämä 16 perustaitoa on merkitty **sinisellä**.

Taidot on jaettu neljään pääosaamisalueeseen:

1. OSAAMISALUE | Ryhmänhallinta museoympäristössä

Oppaat ovat innostuneita ja joustavia, luonteeltaan avoimia ja osaavat muodostaa yhteyden ohjaamaansa ryhmään. He osaavat myös arvioida ryhmää ja sen dynamiikkaa sekä ottaa huomioon ryhmän tarpeet ja mukauttaa opastusta niiden mukaisesti. Opas toimii ryhmän johtajana, suojelee museon esineitä ja valvoo yleisesti ryhmän käyttäytymistä.

2. OSAAMISALUE | Vuorovaikutustaidot

Oppaat ovat erinomaisia viestijöitä niin sanallisen kuin sanattomankin viestinnän osalta. He osaavat aloittaa keskustelun ja helpottaa sen kulkua. He puhuvat selkeästi, kuuntelevat tarkasti ja osaavat hyödyntää ryhmän omaa panosta vuoropuhelun rikastuttamiseksi.

3. OSAAMISALUE | Sisältöosaaminen ja pedagogiikka

Oppailla on laajat yleistiedot historiasta, kulttuurista ja taidehistoriasta ja he tuntevat erinomaisesti esillä olevan kokoelman. Lisäksi he ovat perehtyneet hyvin koulujen opetussuunnitelmaan.

He osaavat käyttää näitä tietoja joustavasti välittäessään tietoja esineistä, kertoessaan tarinoita ja vastatessaan osallistujien kysymyksiin. Oppaat osaavat rohkaista oppilaita vuorovaikutukseen esineiden kanssa sekä innostaa heitä tutkimaan esineitä yksityiskohtaisemmin.

4. OSAAMISALUE | Ammattitaito

Oppaat ovat luotettavia ja toimivat museon edustajina. He osaavat tehdä yhteistyötä museokollegojen ja vierailevien opettajien kanssa. Oppaat pystyvät arvioimaan omaa suoritustaan sekä antamaan ja vastaanottamaan avoimesti palautetta. Lisäksi he pyrkivät aktiivisesti parantamaan oppaan taitojaan.

1. OSAAMISALUE

Ryhmän ohjaaminen museoympäristössä

1. AVOIN ASENNE | Opas on rento ja helposti lähestyttävissä. Hän suhtautuu avoimesti ryhmään sekä ryhmään kuuluvien henkilöiden erilaisuuteen ja eri näkemyksiin.

2. VÄLITTÖMÄN SUHTEEN LUOMINEN | Opas pystyy luomaan välittömästi suhteen opastamaansa ryhmään ja saa oppilaat tuntemaan olonsa mukavaksi. Opas pystyy myös ylläpitämään tätä tunnetta koko opastetun kierroksen ajan.

3. RYHMÄN ARVIOIMINEN | Oppaalla on ymmärrys kohderyhmästä ja hän osaa arvioida ryhmän kiinnostusta, odotuksia ja tasoa kysymällä heiltä kysymyksiä sekä lukemalla heidän sanonta viestintäänsä

4. KIINNOSTUS RYHMÄÄ KOHTAAN | Opas ottaa osallistujat vakavasti ja osoittaa olevansa kiinnostunut heidän ajatuksistaan, kysymyksistään ja taustoistaan.

5. TURVALLISEN YMPÄRISTÖN LUOMINEN | Opas osaa luoda turvallisen oppimisympäristön, jossa ryhmäläiset voivat osallistua keskusteluun tasavertaisesti ja jossa heidän kanssaan käydään vuoropuhelua kunnioittavalla tavalla.

6. POSITIIVISEN JA RENNON ILMAPIIRIN LUOMINEN | Opas osaa luoda rennon ja positiivisen ilmapiirin esimerkiksi huumorin avulla.

7. INNOSTUNEISUUS JA ENERGISYYS | Opas on energinen ja innostunut kertomistaan asioista ja osaa innostaa osallistujia.

8. RYHMÄDYNAMIIKAN AISTIMINEN | Opas aistii herkästi ryhmän dynamiikan ja pystyy mukauttamaan käytöstään tilanteen mukaan.

9. VASTARINNAN KÄSITTELEMINEN | Opas tietääkäsittelällä vastarintaa tai epäasiallisia kommentteja. Opas pyrkii käyttämään näitäkin kommentteja vuoropuhelun rikastuttamiseen. Hän tietää kuinka selviytyä tilanteista, joissa ryhmä vastustelee tai tekee epäasiallisia huomautuksia, ja pyrkii rikastuttamaan vuoropuhelua kyseisten huomautusten avulla.

10. RYHMÄN OHJAAJANA TOIMIMINEN | Opas tuntee opastuksen sisällön, säännöt ja ryhmään kohdistuvat odotukset. Hän ei kuitenkaan aseta itseään ryhmän yläpuolelle.

11. ESINEIDEN SUOJELEMINEN | Opas on jatkuvasti tietoinen esineiden turvallisuudesta ja ohjaa osallistujat toimimaan turvallisesti museoympäristössä.

12. AJAN HALLINTA | Opas käyttää ajan tehokkaasti hyödyksi, ja opastetulla kierroksella on selkeä alku, keskikohta ja loppu.

13. TIETOISUUS YMPÄRISTÖSTÄ JA SJOITTUMINEN | Opas on joustava ja osaa toimia museon kiireessä. Opas osaa asettua ryhmäsi kanssa esineen ääreen niin, että kaikki osallistujat voivat nähdä sen tukkimatta muiden museovierailijoiden tietä.

14. RYHMÄN VALVONTA | Opas valvoo opastettavaa ryhmää ja varmistaa, että kaikki osallistujat seuraavat opastusta eivätkä häiritse muita museovierailijoita.

2. OSAAMISALUE

Vuorovaikutustaidot

15. SELKEÄ PUHE | Opas puhuu selkeästi, kuuluvasti ja sopivin painotuksin.

16. VOKALISOINTI JA ILMAISU | Opas hengittää hiljaa ja puhuu miellyttävällä äänensävyllä. Hän osaa pitää osallistujien mielenkiintoa yllä äänen eri painotusten, rytmin, ajoituksen ja eleiden avulla. Opas osaa käyttää ääntään oikein niin, ettei hän vaurioita sitä.

17. TARKKA KUUNTELEMINEN | Opas kuuntelee tarkasti sekä vilpittömästi ja käyttää ryhmän osallistumista vuoropuhelun rikastuttamiseen.

18. KIELITAITO JA KIELENKÄYTTÖ | Opas on kielellisesti taitava ja hänellä on laaja yleis- ja erikoissanasto. Hän osaa myös mukauttaa kielenkäyttöään kuuntelijoiden tason ja käsitysten mukaisesti.

19. KESKUSTELUTEKNIIKAT | Opas on taitava käynnistämään ja helpottamaan keskustelua eri tavoin ja osaa myös rohkaista osallistujia ottamaan osaa keskusteluun.

20. SANATON VIESTINTÄ | Opas viestii selkeästi myös sanattomasti ja hänen kehonkielensä, eleensä ja asentonsa vastaavat hänen suullista viestintäänsä.

21. TIETOISUUS OMASTA VIESTINNÄSTÄ | Opas on tietoinen omasta asennostaan, äänenkäytöstään ja kehonkielestään ja osaa mukauttaa niitä tilanteeseen.

3. OSAAMISALUE

Sisältöosaaminen ja pedagogiikka

22. TIETOJEN KÄYTTÖ | Oppaalla on kattavat yleistiedot kulttuurista, taidehistoriasta ja historiasta, ja hän osaa käyttää näitä tietoja joustavalla ja kunkin ryhmän tarpeisiin mukautetulla tavalla antaakseen esineille merkityksen ja sijoittaakseen ne kontekstiinsa sekä luodakseen yhteyksiä ja vastatakseen kysymyksiin.

23. OPETUSSUUNNITELMAN KÄYTTÖ | Opas tuntee koulujen opetussuunnitelman ja osaa hyödyntää näitä tietoja liittääkseen opastetun kierroksen osaksi opetussuunnitelmaa.

24. KOKOELMATIETOJEN KÄYTTÖ | Opas tuntee kokoelman ja osaa käyttää kokoelmatietoja joustavasti antaakseen esineille merkityksen, sijoittaakseen ne kontekstiinsa, luodakseen yhteyksiä ja vastatakseen kysymyksiin.

25. KIERROKSEN JUONEN LUOMINEN | Opas käyttää osaamistaan luodakseen kierrokselle punaisen langan.

26. AVOIMEEN ASEENTEeseen INNOSTAMINEN | Opas osaa innostaa osallistujia suhtautumaan avoimesti uusiin kokemuksiin.

27. SELITTÄMINEN | Opas osaa mukauttaa tietonsa ryhmän tason ja käsitysten mukaisiksi, ja varmistaa, että kaikki ymmärtävät mistä on kyse.

28. TARINANKERRONTA | Opas osaa kertoa museon esineisiin liittyviä tarinoita kiehtovalla tavalla.

29. KYSYMYSTEN KYSYMINEN | Opas osaa kysymysten avulla aktivoida osallistujien aiempaa tietoa aiheesta, antaa tilaa erilaisille näkemyksille ja (tavoitteista riippuen) auttaa osallistujia näkemään yhteyksiä asioiden välillä, perustelevaan, ajattelemaan ääneen, analysoimaan, sijoittamaan asiat kontekstiin, tulkitsemaan, arvioimaan ja käyttämään mielikuvitustaan.

30. YKSITYISKOHTIEN TARKASTELUUN INNOSTAMINEN | Opas osaa innostaa osallistujia tutki-
maan tarkasti huomion kohteena olevaa esinettä ja auttaa heitä kokemaan esineen merkitykselli-
senä.

31. KONTEKSTIN LUOMINEN | Opas löytää tasapainon esineiden katsomisen ja niiden konteks-
tiin asettamisen välillä.

32. ESINEIDEN KÄYTTÖ HISTORIAN KUVAAJANA | Opas osaa käyttää esineitä kertomaan histo-
riallisista tapahtumista tai ajanjaksosta.

33. ESINEIDEN KÄYTTÄMINEN KRIITTISEEN ANALYSOINTIIN | Opas osaa hyödyntää esineitä
analysoidakseen kriittisesti, miten taidetta ja historiaa kuvataan ja tulkitaan.

34. OPPIMISMENETELMÄT | Opas käyttää oppimista tukevia harjoituksia ja tehtäviä, jotka sopi-
vat ryhmälle, tilanteeseen sekä esineeseen, ja tällä tavalla tuovat vaihtelua.

35. TASAPAINO VUOROVAIKUTUKSEN JA SELITTÄMISEN VÄLILLÄ | Opas oikean tasapainon
selittämisen ja vuorovaikutuksen välillä ja varmistaa, että osallistujilla on tarpeeksi mahdollisuuksia
kokea taidetta ja historiaa.

4. OSAAMISALUE

Ammattitaito

36. YHTEISTYÖ MUIDEN OPPAIDEN KANSSA | Opas sopii muiden oppaiden kanssa opastuk-
sensa reitistä ja ottaa huomioon muut oppaat opastetun kierroksen aikana.

37. YHTEISTYÖ VARTIJOIDEN KANSSA | Opas keskustelee (tarvittaessa) vartijoiden kanssa ja
noudattaa heidän antamia ohjeita.

38. YHTEISTYÖ OPETTAJIEN KANSSA | Opas mukauttaa ohjelmaa vierailevan opettajan kanssa
ja antaa opettajalle asiaankuuluvan roolin opastetun kierroksen aikana.

39. LUOTETTAVUUS | Opas on luotettava, lojaali, täsmällinen, noudattaa museon kanssa tehtyjä sopimuksia ja noudattaa opastetussa kierroksessaan etukäteen suunniteltua ohjelmaa.

40. JOUSTAVUUS | Opas on joustava ja suhtautuu muutoksiin avoimesti.

41. MUSEON EDUSTAMINEN | Opas on tietoinen roolistaan museon edustajana ja käyttäytyy sen mukaisesti.

42. ITSEARVIOINTI | Opas osaa arvioida omia menettelytapojaan ja tunnistaa omat vahvuutensa sekä taidot, joissa hänellä on parannettavaa.

43. PALAUTTEEN ANTAMINEN JA VASTAANOTTAMINEN | Opas ottaa avoimesti vastaan palautetta ja pyrkii parantamaan sen avulla taitojaan. Hän antaa myös mielellään palautetta muille oppaille (ja museon edustajille).

44. AMMATILLINEN KEHITYS | Opas hyödyntää museon tarjoamat ammatilliset kehittymismahdollisuudet ja etsii aktiivisesti tapoja parantaa omia taitojaan.

45. OPASTETTUJEN KIERROSTEN PARANTAMINEN | Opas osaa arvioida kriittisesti opastettuja kierroksia ja käyttää pedagogiikan tuntemustaan edistääkseen opastusten kehittämistä.